

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

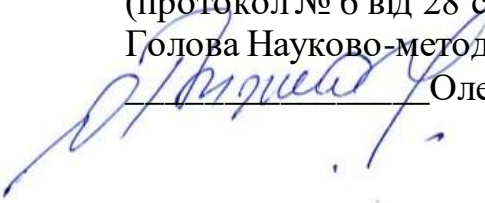
КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою

(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Олександр ПИЖОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ПЕДІАТРІЇ

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 227 Терапія та реабілітація

код дисципліни в каталозі вибіркових навчальних дисциплін: ВД.ФТЕ13

мова навчання: українська

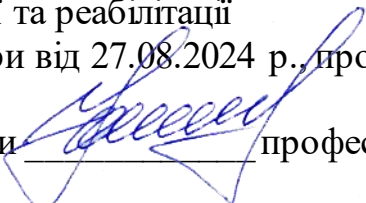
Київ – 2024

Розробники:

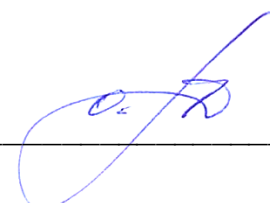
Василенко Євген Володимирович, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри терапії та реабілітації, yevovasylenko@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри від 27.08.2024 р., протокол № 27)

Завідувач кафедри професор Олена ЛАЗАРОВА

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування у професійній діяльності на засадах фізичної терапії, здійснення аналізу при застосуванні мультисистемного підходу в реабілітації, а також на досягнення передбачених результатів навчання. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: Моторний розвиток і контроль; Моторне навчання: застосування принципів до реабілітації дітей. Принципи моторного навчання. Моторне навчання у дітей з нормотиповим розвитком; Розвиваючий догляд (хендлінг, трансферінг, позиціонування); Раннє втручання; Лікувальний і профілактичний масаж у дітей з порушеннями розвитку в залежності від віку та патології. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of a discipline. The discipline is aimed at the formation of general and professional competences defined by the educational and professional program, in particular the ability to apply in the professional activity on the basis of physical therapy, to carry out the analysis when applying the multisystem approach in rehabilitation, as well as to achieve the intended learning outcomes. Discipline -3 ECTS credits. Main topics: Motor development and control; Motor learning: application of principles to the rehabilitation of children. Principles of motor learning. Motor learning in children with normotypical development; Developmental care (handling, transferring, positioning); Early intervention; Therapeutic and preventive massage in children with developmental disorders depending on age and pathology. The final assessment is based on the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема отримання практичних навичок з організації та проведення реабілітаційних заходів у дітей на різних вікових етапах. Здатність працювати в мультидисциплінарній команді згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики. Вміння застосувати практичні знання та теоретичні навички в комплексних програмах фізичної терапії в педіатрії.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація спеціалізація 227.1 Фізична терапія

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми. 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення. 6. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. 7. Здатність працювати автономно. 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності	<i>Фахові компетентності спеціальності (СК)</i>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). 2. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану. 3. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії. 4. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.
	<i>Фахові компетентності спеціалізації (СКфт)</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування. 2. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан. 3. Здатність прогнозувати результати фізичної 	

	<p>терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.</p> <p>4. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.</p> <p>5. Здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.</p> <p>6. Здатність провадити наукову діяльність у сфері фізичної терапії.</p> <p>7. Здатність здійснювати викладацьку діяльність (зокрема, як керівник/методист/супервізор клінічних практик).</p> <p>8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів у фізичній терапії, керувати роботою асистентів, помічників та волонтерів.</p> <p>9. Здатність провадити підприємницьку діяльність у фізичній терапії</p>
--	--

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	6	0	18	0	66	90

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Методика та техніка класичного та лікувального масажу»; «Загальна фізіологія людини та патологічна фізіологія»; «Нормальна анатомія людини».

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Методи обстеження у фізичній терапії»; «Фізична терапія при травмі, політравмі та захворюваннях опорно-рухового апарату»; «Фізична терапія у нейрореабілітації».

Програма навчальної дисципліни.
Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
л.		прак.	с. р.	
Тема 1. Моторний розвиток і контроль. Моторне навчання: застосування принципів до реабілітації дітей Принципи моторного навчання Моторне навчання у дітей з нормотиповим розвитком	34	2	8	24
Тема 2. Розвиваючий догляд (хендлінг, трансферінг, позиціонування)	16	2	4	10
Тема 3. Раннє втручання. Лікувальний і профілактичний масаж у дітей з порушеннями розвитку в залежності від віку та патології	40	2	6	32
Всього годин:	90	6	18	66

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Моторний розвиток і контроль. Моторне навчання: застосування принципів до реабілітації дітей. Принципи моторного навчання. Моторне навчання у дітей з нормотиповим розвитком

Порядок моторного розвитку. Вплив якості м'язового тону на розвиток функцій Міжнародні шкали оцінки психомоторного та фізичного стану дитини: Шкали NBAS, CAT/CLAMS, INFANIB, Шкала Альберта (AIMS), центильні графіки.

Терапевтичні вправи: особливості формування перевертання та повзання. Вертикалізація. Терапевтичні вправи при різних патологіях. Сенсорна інтеграція. Вплив навколишнього середовища на рухову поведінку

Тема 2. Розвиваючий догляд (хендлінг, трансферінг, позиціонування)

Методи фізичної терапії хендлінг, гніздечко, терапевтичні положення та розвивальні пози. Принцип катамнестичного спостереження. Мультисистемний підхід до вибору методів фізичної терапії.

Тема 3. Раннє втручання. Лікувальний і профілактичний масаж у дітей з порушеннями розвитку в залежності від віку та патології

Особливості застосування методів фізичної терапії в неонатальному періоді (метод сухої імерсії, метод «мама-кенгуру», пальчикова гімнастика). Вплив

ЗВУР на розвиток дитини. Сучасні методи фізичної терапії в різні періоди психомоторного розвитку дитини. Методи оцінки і контролю фізичного та психомоторного стану.

Особливості методик масажу на етапах розвитку дитини з 1.5 до 3 міс; з 3 до 6 міс; з 6 до 8 міс; з 9 до 12 міс. Показання та протипоказання. Принцип вибору та поєднання методик з масажу та терапевтичних вправ в комплексних програмах фізичної терапії.

Особливості застосування масажу при патологіях нервової системи, опорно-рухомого апарату, при порушенні обміну речовин. Особливості масажу у передчасно народжених дітей.

Тематика практичних занять.

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Моторний розвиток і контроль. Моторне навчання: застосування принципів до реабілітації дітей Принципи моторного навчання. Моторне навчання у дітей з нормотиповим розвитком	1. Особливості фізичного та психомоторного розвитку дитини на першому році життя. Фактори впливу.	2
	2. Міжнародні шкали оцінки психомоторного та фізичного стану дитини	2
	3. Терапевтичні вправи: особливості формування перевертання та повзання. Вертикалізація.	2
	4. Терапевтичні вправи при різних патологіях. Сенсорна інтеграція.	2
Тема 2. Розвиваючий догляд (хендлінг, трасферінг, позиціонування)	5. Принципи застосування методів фізичної терапії хендлінг, гніздечко.	2
	6. Терапевтичні положення та розвивальні пози. Принцип катамнестичного спостереження. Мультисистемний підхід до вибору	2

	методів фізичної терапії.	
Тема 3. Раннє втручання. Лікувальний і профілактичний масаж у дітей з порушеннями розвитку в залежності від віку та патології.	7. Особливості застосування методів фізичної терапії в неонатальному періоді (метод сухої імерсії, метод «мама-кенгуру», пальчикова гімнастика). Вплив ЗВУР на розвиток дитини. Сучасні методи фізичної терапії в різні періоди психомоторного розвитку дитини. Методи оцінки і контролю фізичного та психомоторного стану.	2
	8. Особливості методики масажу на етапі розвитку дитини з 1.5 до 3 міс. та з 3 до 6 міс. Показання та протипоказання Особливості методики масажу на етапі розвитку дитини з 6 до 8 міс. та з 9 до 12 міс. Показання та протипоказання	2
	9. Принцип вибору та поєднання методик з масажу та терапевтичних вправ в комплексних програмах фізичної терапії. Особливості застосування масажу при патологіях нервової системи, опорно-рухомого апарату, при порушенні обміну речовин. Особливості масажу у передчасно народжених дітей.	2
	Всього	18

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин
		Денна форма навчання

Тема 1. Моторний розвиток і контроль. Моторне навчання: застосування принципів до реабілітації дітей. Принципи моторного навчання. Моторне навчання у дітей з нормотиповим розвитком	1. Здійснення аналізу методик з моторного контролю в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії у світі та в Україні. Підготовка презентації.	4
	2. Опрацювання теоретичних основ для застосування методик моторного контролю.	4
	3. Огляд та опрацювання наукової фахової літератури..	4
	4. Дослідження інформаційних джерел стосовно принципів моторного навчання	4
	5. Клінічна діагностика. Інтерпретація результатів діагностики...	4
	6. Вирішення кейсів (клінічних ситуацій) з обґрунтування застосування методик моторного навчання	4
Тема 2. Розвиваючий догляд (хендлінг, трасферінг, позиціонування)	7. Вирішення кейсів з обґрунтуванням застосування методик з розвиваючого догляду	4
	8. Підготовка реферату та презентації щодо методик з розвиваючого догляду	6
Тема 3. Раннє втручання. Лікувальний і профілактичний масаж у дітей з порушеннями розвитку в залежності від віку та патології .	9. Анотування інформаційних джерел стосовно методик щодо раннього втручання.	4
	10. Вирішення кейсів (клінічних ситуацій) з застосуванням раннього втручання у фізичній терапії.	4
	11. Огляд та опрацювання наукової фахової літератури..	4
	12. Підготовка реферату та презентації з ефективності застосування методик масажу у дітей на першому році життя.	4
	13. Складання конспектів з обґрунтування залучення методик масажу у дітей при різних патологіях	4
	14 Огляд та опрацювання наукової фахової літератури	4
	15. Вирішення кейсів (клінічних ситуацій) з обґрунтування застосування методик масажу, терапевтичних вправ у дітей першого року життя при ураженні нервової системи.	4

	16. Підготовка реферату та презентації з ефективності застосування методик масажу при ортопедичних патологіях у дітей першого року життя.	4
	Всього	66

Очікувані результати навчання з дисципліни: практичне застосування отриманих знань з клінічно реабілітаційного менеджменту в педіатрії в комплексних програмах з фізичної терапії, вміння (самостійно або у складі мультисистемної команди) реалізовувати заходи фізичної терапії направлені на збереження або поновлення здоров'я дитини;

знанням: особливості психомоторного та фізичного розвитку дитини як при фізіологічному так і при патологічних станах; світові підходи до застосування методів фізичної терапії в педіатрії при різних патологічних станах; на яких принципах ґрунтуються особливості фізичної терапії в різні вікові періоди;

умінням: робити вибір адекватних методів фізичної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей, зокрема віку дитини її фізичного розвитку та психомоторного стану. Робити оперативний та етапний контроль, спираючись на валідні системи оцінки дитини. Залучати родину дитини до співпраці пояснюючи інформацію з приводу застосування методів фізичної терапії, навчаючи навичкам для роботи в домашніх умовах. Вносити зміни в комплексну програму фізичної терапії на основі отриманих даних.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація спеціалізація 227.1 Фізична терапія

Шифр	Програмні результати навчання
Застосування знань та умінь	<ol style="list-style-type: none"> 1. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта. 2. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта. 3. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями. 4. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності. 5. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функцій, активності та участі.

	<p>6. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій.</p> <p>7. Спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.</p> <p>8. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій та мультисистемній патології.</p> <p>9. Встановлювати цілі втручання.</p> <p>10. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану.</p> <p>11. Реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.</p> <p>12. Здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програми фізичної терапії.</p> <p>13. Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.</p> <p>14. Проводити самостійну практичну діяльність.</p> <p>15. Розробляти та викладати спеціалізовані навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, брати участь в реалізації освітніх програм як клінічний керівник/методист/супервізор навчальних практик.</p> <p>16. Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.</p> <p>17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.</p> <p>18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.</p>
--	---

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Особливості фізичного та психомоторного розвитку дитини на першому році життя. Фактори впливу.	Експрес-контроль.	10
2. Міжнародні шкали оцінки психомоторного та фізичного стану дитини	Кейси	10
3. Терапевтичні вправи: особливості формування перевертання та повзання. Вертикалізація.	Кейси	10
4. Терапевтичні вправи при різних патологіях. Сенсорна інтеграція.	Кейси	10
5. Принципи застосування методів фізичної терапії хендлінг, гніздечко.	Кейси	10
6. Терапевтичні положення та розвивальні пози. Принцип катамнестичного спостереження. Мультисистемний підхід до вибору методів фізичної терапії.	Кейси	10
7. Особливості застосування методів фізичної терапії в неонатальному періоді (метод сухої імерсії, метод «мама-кенгуру», пальчикова гімнастика). Вплив ЗВУР на розвиток дитини. Сучасні методи фізичної	Кейси	10

терапії в різні періоди психомоторного розвитку дитини. Методи оцінки і контролю фізичного та психомоторного стану.		
8. Особливості методики масажу на етапі розвитку дитини з 1.5 до 3 міс. та з 3 до 6 міс. Показання та протипоказання Особливості методики масажу на етапі розвитку дитини з 6 до 8 міс. та з 9 до 12 міс. Показання та протипоказання	Кейси	10
9. Принцип вибору та поєднання методик з масажу та терапевтичних вправ в комплексних програмах фізичної терапії. Особливості застосування масажу при патологіях нервової системи, опорно-рухомого апарату, при порушенні обміну речовин. Особливості масажу у передчасно народжених дітей.	Тестування.	20
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Фізична терапія: Підручник. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол.. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.
2. Педіатрія / за ред. О.В. Тяжкої. Нова книга, 2016. 1116 с.
3. Campbell's Physical Therapy for Children 6th Edition - August 20, 2022 Authors: Robert Palisano, Margo Orlin, Joseph Schreiber p. 896
4. Handbook of pediatric physical therapy by Long, Toby M., author. Edition: Third edition. Publisher, Date: Philadelphia: Wolters Kluwer, [2019] Description: ix, 287 pages
5. Motor development and movement activities for preschoolers and infants with delays: a multisensory approach for professionals and families by Cowden, Jo E. Edition: 2nd ed. Publisher, Date: Springfield, Ill. : Charles C. Thomas, c2007. Web Site: - Table of contents only Description: xiv, 334 p.
6. Therapeutic exercise in developmental disabilities Edition: 3rd ed. Publisher, Date: Thorofare, NJ: SLACK, c2005. Web Site: - Table of contents only
Description: xi, 547 p.

Додаткова література:

1. Elisson P. H. The Infanib: a reliable method for the neuromotor assessment of infants. Therapy Skill Builders / Patricia H. Elisson. – Tucson : Ariz, 1994. – P. 124. – ISBN 10: 0884506991.
2. Наказ МОЗ України «Про затвердження Протоколу медичного догляду за новонародженою дитиною з малою масою тіла при народженні» від 29 серпня 2006 р. № 584. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0584282-06#Text>
3. CAT/CLAMS: Its use in detecting early childhood cognitive impairment September 2000 Pediatric Neurology 23(3):208-15 DOI:10.1016/S0887-8994(00)00191-0 SourcePubMed David A. Kube, William M. Wilson
4. Sangkarit N, Siritaratiwat W, Bennett S, Tapanya W. Factors Associating with the Segmental Postural Control during Sitting in Moderate-to-Late Preterm Infants via Longitudinal Study. Children. 2021 Sep 26;8(10):851.

Електронні ресурси:

1. <https://www.mdpi.com/2076-3425/5/1/32>
2. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
3. <https://www.msmanuals.com/uk/professional>